

LO ROMAN POLICIÈR (EN) OCCITAN

Lo Roman policièr "en occitan"
Relèva
Mos de Tafalhas

Florian Vernet
 Joan Ganhaire
 Joan-Loïs Lavit

PRÈMI GAI SABER DE LA NOVÈLA CORTA

Règlement del concors de 2023
Concors 2022
Lo merchand de quadres
Lusèg
Cap a l'escòla
Concors liceans
Dissemblant
L'ostal de Marguerite

Daidièr Mir
 Joël Donnard
 Cristian Chaumont

Jérémy Laurens
 Manuela Mbala

ASSAG

Del bon usatge de la coeréncia isotopica en Pèire Vidal dins lo sirventés
"Baron, Jesus, qu'en crotz fo mes"

Michel Banniard

LENGA

Lo mistèri de la règla perduda
Cronica del DGLO

Joan Penent
 Joan Penent

CRONICA

Una istòria iperbolica de França

Jòrdi Blanc

LECTURAS

per Paulina Kamakine, Joan Salas Loustau, Florian Vernet & Sèrgi Viaule

N° 566 , estiu de 2022

LO GAI SABER

LO GAI SABER

" Car es tu la patria e tu la libertat ! "

Lo Roman policièr (en) occitan

N° 566
 estiu de 2022

Lo Gai Saber, revista trimestrala fondada en 1919, es una publicacion de l'*Escòla Occitana*.

Comitat de redaccion : Franc Bardòu, Felip Carbona, Eric Fraj, Paulina Kamakine, Aurelià Lassaca, Joan Penent, Joan Salles-Loustau, Florian Vernet, Sèrgi Viaule.

Direccion : Joan Salles-Loustau.

La citacion de cobèrta es empruntada a Calendau de Frederic Mistral, cant IV, § 22.

Redaccion : Revista *Lo Gai Saber*
11 rue du Bois, F 64510 Bordes.

Sèti social : *Escòla Occitana*, Ostal d'Occitania
11 carrièra Malcosinat, F 31000 Tolosa.

Email : contacte@logaisaber.com
www.logaisaber.com

Commission paritària n° 0920 G 83635

Publicat amb l'ajuda del

e del

Cobèrta : illustracion grafica de Julia Loubère

Creacion : Messages SAS,
111 rue Nicolas Vauquelin, 31100 Toulouse
111 carrièra Nicolas Vauquelin, 31100 Tolosa

Mesa en pagina : Julia Loubère

N° ISSN 0047-4916

Dépôt légal : novembre 2022

© Lo Gai Saber, novembre de 2022

Le code de la propriété intellectuelle du 1er juillet 1992 interdit expressément la photocopie à usage collectif sans autorisation des ayants-droit. Or, cette pratique en se généralisant provoquerait une baisse brutale des achats de livres, au point que la possibilité même pour les auteurs de créer des œuvres nouvelles et de les faire éditer correctement est aujourd'hui menacée.

Nous rappelons donc que toute reproduction, partielle ou totale, du présent ouvrage est interdite sans autorisation de l'Éditeur ou du Centre français d'exploitation du droit de copie (CFC — 3, rue d'Hautefeuille — 75006 Paris).

LO GAI SABER

Nº 566
estiu de 2022

LECTURAS

TRES POLICIÈRS RECENTS.

Lo primèr es de Joan Ganhaire. *Enquèstas de pas creire (de Gaètan Caüsac daus Ombradors)*, (Novelum – IEO Perigòrd, 2021, 252 p.) marca l'apareguda d'un personatge novèl dins lo mond de l'enquèsta policièra, fòrt diferent del commissari Darnaudguilhèm (que fa çaquela un cort passatge en *guest star*). Un enquestaire ectoplasmic e estranh : Gaètan Caüsac daus Ombradors (un nom a particula e a trèmas), ancian commissari retirat, òrb mai qu'a meitat, aclapat de problèmas cronic de santat e d'un temperament infrequentable mas provesit d'una capacitat de deduccion fòra del comun e que a la retirada se transformà en detectiu especializat dins los problèmas insolubles. Ajudat cal dire per una còla de personatges eficaces cadun dins son genre, mas gaire recomandables, e demest eles de lo que li sèrv de segond, e que s'encarga amb vòlha de la narracion. Los personatges fan de fial roge, mas òm pòt considerar que lo libre se compausa de sèt novèlas, amb a cada enquèsta una situacion improbable o excepcionala, de las que Ganhaire i es passat mèstre. D'istòrias pietadosas o gaireben « gore » coma « *Los esbraiats* » que vei

los assassinats successius de paures manquets, la « *Permenada de santat* » dins una institucion de suènhs de luxe que vira a la sècta mortifèra, la traca d'una criminala que en vertadièr « pregadiu » multiplica los maridatges profieitoses e las victimas (« *Daus òmes que tomban* »). L'istòria de *Gaspard* raconta l'enquèsta que permetrà a Caüsac de far tota la vertat sul cas d'un paure dròlle, autista, e menaçat d'assassinat. La darrièra novèla, « *Los 'sietats* » es probable la mai extraordinària, la mai fantastica en realitat del recuèlh. Es fondada sul poèma plan conegut de Rimbaud *Les assis*. Es una istòria a vos far levar los pels sul cap. Una de las melhoras de Ganhaire, que n'escriguèt pasmens pas mal d'excellentas.

Encara Joan Ganhaire justament : n'es a se mudar en autor flume de romans policièrs. Aqueste segond roman nos fa intrar dins la carn (s'òm pòt dire) del mistèri tre lo títol ja que nos covida a un *Rendètz-vos au cementèri* (IEO-Edicions/Novelum, 2022, 172p.) puslèu mai classic, en principi, que las precedentas enquèstas. Lo scenari nos embarca en cerca d'un tresaur evaporat après l'ataca d'un forgon blindat que lo raubaire principal, tot just sortit de preison, compta plan recuperar. Mas es evidentament

plan luènh d'èsser sol per recobrar la fortuna que dòrm, segon d'indicis segurs e concordants dins lo vilatge de Mandelon, despuèi mai de vint ans. Aquí-nos confrontats a de personatges de tota mena, truands, assassins, arpians, la maire del rau-baire anciana macarèla, la mestressa, veusa de lo que lo traïguèt, e de segur a costat de l'enquestaire preferit de Ganhaire coma de sos lectors, lo tras que famós commissari Darnauguilhèm encargat el tanben de recobrar lo tresaur endormit. Sense comptar la còla plan coneguda de policièrs de Maraval que s'entrèvan de las recèrcas, e los gendarmas del lòc... Seguèm en consequéncia al mens una enquèsta multipla, menada en parallèl per un detectiu privat, Gaëtan Caüsac ja encontrat dins l'opus precedent, aqueste ancian de la polícia que de son costat ven sus comanda, missionat per un avocat còrse dels mai dobtoses, e acompanyat de sa fina equipa acostumada. Non nos cal pas oblidar tota la poblacion del vilatge que ne sap plan mai que los enquestaires e que commenta en espectatritz avisada los eveniments, *on air*, tala un còr antic. Coma pistas e faussas pistas se multiplicaràn, lo suspense creïsserà sense relambi, fins al desnosador. La fin d'alhors sembla annónciar una decepcion per Darnauguilhèm, benlèu un fracàs memorable, d'ont mai

qu'es demorat un pauc de costat tot de long d'aqueste afar que sembla partit per far meuca. Mas non cal jamai oblidar lo còp de teatre totjorn possible, amb un pauc de crespina...

Sèrgi Viaule : *Pas de Panica a Sant Perdots* » (Éditions des Régionalismes, 2022, 184 p.). Dins una vilòta occitana coma n'í a tantas, la desparguda d'un sòci emblematic de la còla locala de rugby, l'escaisnomat justament « Panica », aquí lo mistèri que los gendarmas e la polícia auràn de resòlver. L'emocion es granda a l'entorn de l'estadi de Trincamòla. L'enquèsta, malaisida de menar, es l'escasença de far una sota en apnèa dins la poblacion Sant-Perdesòla, de descobrir sos uses e costumas, ordinaris o non (« *Una de las institucions mai vièlhas de la vila es probablament lo Banc dels Messorguièrs que se tròba sus la plaça Gustau Farenc, just en fàcia la font estaliniana* »...). Un banc que segon les eveniments deven « *Academia de Filosofia, sened dels Savis, Cèrle dels Rasonaires esclairats, Lòtja meditativa, Academia de filosofia potencialista, Club de las Cracas, Cenacle de las mièjas vertats, Molin de las rumors o Parlament de las racapetòfias* »). A l'agait agusat de Viaule res non li escapa, e a son umor tanpauc. L'enquèsta policièra es plan mai qu'un pretèxe dins

aqueste roman (lo segond del genre policièr de nòstre autor après *Na Bafet*) : una lesca de vida, dins una lenga qu'embarca lo legeire e que sovent es un modèl de pròsa adaptada als tèmas evocats. Los dialògues, particularament los dels interrogatòris, son una capitada. L'umor de Viaule me fa pensar (es un compliment) a lo de Tom Sharp, sa vision, critica e plena d'empatia çaquela, de tot aqueste pichon mond que demòra encara miraculosament viu dins l'Occitania prigonda li valdrà, ne soi segur, un lectorat nombrós, e passionat.

Joan GANHAIRE, *Enquêtes de pas creire (de Gaëtan Causac daus Ombradors)*, Novelum – IEO Perigòrd, 2021, 252 p., 14,50€
Joan GANHAIRE, *Rendètz-vos au cementèri*, IEO-Edicions/Novelum, 2022, 172 p., 15€
Sèrgi VIAULE, *Pas de Panica a Sant Perdots*, Éd. des Régionalismes, 2022, 184 p., 18,75€.

FV

UN ROMAN INVERSAT.

Es la definicion que la quatrena de cobèrta dona del darrièr roman de Reinat Toscano *De l'autre costat*. I retrobam son personatge costumier, Matieu Sampeyre, dins sa ueitena aventura.

Aqueste còp, lo finaudèl commissari se vei disputir la paraula per un adversari revenjaire que li vòl aver lo dessús. Tot es capvirat dins lo raconte, que se lei en repujant (!) e qu'es assasonat de nòtas, guinhadas, allusions de tota mena. Una complicitat gaujosa s'establís immediatament entre lo lector, los narrators - que son lo rebat un de l'autre - e l'autor.

Reinat TOSCANO, *De l'autre costat*, Auba novèla, 147 quartier La Roguiera 83143 Lo Vau, 2022. 144p., 15€.

JSL

...E DOS MAI EN REEDICION

Las Editions des Régionalismes an reeditat dos títols de Raimond Guiraud (1929 – 2013) « en occitan toulousain » dedicats a las enquêtes del commissari Casals : *Lo Castèl de la páur*, recuèlh de 4 novèlas, 2020 (publicat pel primièr còp en 1999), e *Lo netejaire*, 2019, (primièra publicacion en 2002). Aqueles dos libres venián a la seguida d'un primièr roman 22, *Carrièra del Taur*, publicat en 1995.

Raimond GUIRAUD, *Lo Netejaire*, Editions des Régionalismes, 156p., 15,50€ .

Raimond GUIRAUD, *Lo Castèl de la páur*, Ed. des Régionalismes, 176p., 16,50€ .